

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових
дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА
Адаптація законодавства України до законодавства ЄС

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
О.Г.Козинець
(підпис) (прізвище та ініціали)
«01» вересня 2025р.

Розробник (-и): Веремієнко С.В., ст.викладач

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2025р. №8

Узгоджено з гарантом освітньої програми: **Чічкань М.В.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова (БК 54)
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 рік навчання, 8 семестр ОП «Право»
Викладач	Світлана Вікторівна Веремієнко, старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін
Профайл викладача (-ів)	https://tidp.stu.cn.ua/veremiyenko-svitlana-viktorivna
Контакти викладача	svetlanavsv8537@gmail.com

2. Анотація курсу.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу.

Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» визначено мету такої адаптації – досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом до держав, які мають намір вступити до нього.

Наближення законодавства України до законодавства Європейського Союзу є важливим елементом правової реформи, яка відбувається в нашій державі у різних сферах суспільного життя, зокрема інформаційного права, митного права, банківського права, судочинства, інтелектуальної власності, державних закупівель тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох модулів:

1. Теоретико-правові засади адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

2. Правові та інституційні механізми адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

3. Особливості гармонізації національного законодавства з європейським в окремих сферах суспільного життя.

4. Актуальні проблеми та перспективи адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

3. Мета курсу.

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань про правову природу інтеграційних процесів між Україною та Європейським Союзом, про механізми адаптації законодавства України до законодавства ЄС, ознайомлення з особливостями гармонізації національного законодавства з європейським в окремих сферах суспільного життя, перспективами подальшого співробітництва, а також уміння застосувати ці знання у практичній діяльності.

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають набути або розширити такі загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права ЄС та Ради Європи і правової системи України.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою:

РН 4. Знати і розуміти основи права Європейського Союзу.

5. Пререквізити -

6. Обсяг курсу.

Види занять	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	80
Всього кредитів	4

Форма проведення занять – лекційні, семінарські заняття, самостійна робота з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу

Тематика лекційних занять	
Тема 1. Поняття та сутність адаптації законодавства	1. Поняття "адаптація законодавства" та його значення для євроінтеграційного процесу. 2. Мета та завдання адаптації законодавства України. 3. Відмінність між гармонізацією, уніфікацією та імплементацією права ЄС.
Тема 2. Джерела права Європейського Союзу	1. Первинне право ЄС: установчі договори. 2. Вторинне право ЄС: регламенти, директиви, рішення, рекомендації. 3. Суд Європейського Союзу та його роль у тлумаченні норм права.
Тема 3. Механізми адаптації законодавства України	1. Угода про асоціацію як базовий документ для адаптації права. 2. Національні інституції, відповідальні за адаптацію (ВРУ, КМУ, Мін'юст, інші). 3. Парламентські процедури розгляду законопроектів, пов'язаних з євроінтеграцією.
Тема 4. Захист прав людини в контексті права ЄС	1. Хартія основних прав ЄС та Європейська конвенція з прав людини. 2. Вплив практики ЄСПЛ на українське законодавство. 3. Проблеми реалізації європейських стандартів прав людини в Україні.
Тема 5. Екологічне законодавство	1. Європейська екологічна політика. 2. Імплементація директив у сфері охорони довкілля. 3. Проблеми та перспективи «зеленого курсу» в Україні.
Тема 6. Трудове право та соціальна політика	1. Європейські стандарти у сфері праці (Європейська соціальна хартія). 2. Гендерна рівність та недискримінація на ринку праці. 3. Адаптація українського трудового законодавства до права ЄС.
Тема 7. Митне та податкове законодавство	1. Європейський митний кодекс. 2. Гармонізація податкової системи України з правом ЄС. 3. Цифровізація митних процедур у контексті євроінтеграції.
Тема 8. Право інтелектуальної власності	1. Основи правового регулювання ІВ у ЄС. 2. Впровадження норм права ЄС у сфері авторського та патентного права. 3. Захист прав ІВ в Україні: проблеми та шляхи розвитку.
Тема 9. Боротьба з корупцією	1. Антикорупційна політика ЄС. 2. Законодавство України у сфері протидії корупції. 3. Роль НАБУ, НАЗК, ВАКС у євроінтеграційному контексті.
Тема 10. Перспективи та виклики адаптації законодавства України	1. Поточний стан виконання Україною зобов'язань щодо адаптації. 2. Основні перешкоди гармонізації законодавства. 3. Перспективи вступу України до ЄС.
Тематика семінарських занять	
Тема 1. Поняття та сутність адаптації законодавства	1. Поняття "адаптація законодавства" та його значення для євроінтеграційного процесу. 2. Мета та завдання адаптації законодавства України. 3. Відмінність між гармонізацією, уніфікацією та імплементацією права ЄС.
Тема 2. Джерела права Європейського Союзу	

1. Первинне право ЄС: установчі договори.
2. Вторинне право ЄС: регламенти, директиви, рішення, рекомендації.
3. Суд Європейського Союзу та його роль у тлумаченні норм права.

Тема 3. Механізми адаптації законодавства України

1. Угода про асоціацію як базовий документ для адаптації права.
2. Національні інституції, відповідальні за адаптацію (ВРУ, КМУ, Мін'юст, інші).
3. Парламентські процедури розгляду законопроектів, пов'язаних з євроінтеграцією.

Тема 4. Захист прав людини в контексті права ЄС

1. Хартія основних прав ЄС та Європейська конвенція з прав людини.
2. Вплив практики ЄСПЛ на українське законодавство.
3. Проблеми реалізації європейських стандартів прав людини в Україні.

Тема 5. Екологічне законодавство

1. Європейська екологічна політика.
2. Імплементация директив у сфері охорони довкілля.
3. Проблеми та перспективи «зеленого курсу» в Україні.

Тема 6. Трудове право та соціальна політика

1. Європейські стандарти у сфері праці (Європейська соціальна хартія).
2. Гендерна рівність та недискримінація на ринку праці.
3. Адаптація українського трудового законодавства до права ЄС.

Тема 7. Митне та податкове законодавство

1. Європейський митний кодекс.
2. Гармонізація податкової системи України з правом ЄС.
3. Цифровізація митних процедур у контексті євроінтеграції.

Тема 8. Боротьба з корупцією

1. Антикорупційна політика ЄС.
2. Законодавство України у сфері протидії корупції.
3. Роль НАБУ, НАЗК, ВАКС у євроінтеграційному контексті.

Тема 9. Конституційно-правові засади євроінтеграції

1. Конституційні зміни в Україні у зв'язку з європейською інтеграцією.
2. Роль Конституційного Суду України у забезпеченні євроінтеграційного процесу.
3. Проблеми колізії між національним правом і правом ЄС.

Тема 10. Перспективи та виклики адаптації законодавства України

1. Поточний стан виконання Україною зобов'язань щодо адаптації.
2. Основні перешкоди гармонізації законодавства.
3. Перспективи вступу України до ЄС.

Тематика самостійної роботи

1. Правові основи конкуренції в ЄС.
2. Законодавство України про захист економічної конкуренції.
3. Практика Антимонопольного комітету України у світлі європейських вимог.
4. Загальний регламент захисту даних (GDPR).
5. Стан адаптації українського законодавства до вимог GDPR.
6. Виклики цифрової трансформації та захист приватності.
7. Основи правового регулювання інтелектуальної власності у ЄС.
8. Впровадження норм права ЄС у сфері авторського та патентного права.
9. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми та шляхи розвитку.
10. Європейська енергетична стратегія.
11. Договір про Енергетичне співтовариство.
12. Реформа енергетичного сектору України у контексті європейської інтеграції.

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання знань студентів включає поточний, проміжний та семестровий контроль знань з дисципліни. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських занять, виконання індивідуальних завдань і оцінюється сумою набраних балів. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентами. Проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань студента після вивчення матеріалу з кожного змістовного модуля дисципліни. Цей вид контролю проводиться у формі тестування і оцінюється відповідною сумою балів. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену з урахуванням результатів поточного та проміжного контролю знань, і оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Умовою допуску до екзамену є виконання усіх видів навчальної роботи, передбачених силабусом дисципліни. Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. У випадку, якщо студент протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачені силабусом навчальної дисципліни види навчальної роботи, має невиконані завдання проміжного контролю знань, невідпрацьовані семінарські заняття тощо або не набрав мінімально необхідну кількість балів – 20 балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які студент може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), то він не допускається до складання екзамену у під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи		Кількість балів
1.	Робота на семінарських заняттях	0...30
1.1	відповідь на семінарському занятті	0...2
1.2	доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті	0...1
2.	Робота на лекції (ведення конспекту)	0...2
3.	Ведення конспекту самостійної роботи	0...3
4.	Виконання індивідуальних завдань	0...15
5.	Виконання завдань проміжного модульного контролю знань	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS		Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A	(відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B	(дуже добре)	добре	
75-81	C	(добре)		
66-74	D	(задовільно)	задовільно	
60-65	E	(достатньо)		
0-59	FX	(незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політика курсу

Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати диференційований залік.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні заняття або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ “Чернігівська політехніка”»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#).

Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету/онлайн у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Всі роботи мають бути виконані вчасно. Про дедлайни в кожному конкретному випадку повідомляється додатково, відповідно до графіку роботи.

Політика користування ноутбуками/планшетами/смартфонами.

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, оскільки дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за винятком проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання індивідуальних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>
2. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. – К. : Ін Юре, 2015. – Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. – К. : Ін Юре, 2015. – 312 с.
3. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. – К. : Ін Юре, 2015 – Кн. друга : Матеріальне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, К. В. Смирнова, І. В. Влялько та ін. – К. : Ін Юре, 2015. – 456 с.
4. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. – К. : Ін Юре, 2015 – Кн. третя: Право зовнішніх зносин Європейського союзу / В. І. Муравйов, М. М. Микієвич, І. Г. Білас та ін. – К. : Ін Юре, 2015. – 408 с.
5. Основи права Європейського Союзу : підручник / [Л. І. Адашис, Т. М. Анакіна, С. М. Вихрист та ін.] ; за аг. ред. Т. Л. Сироїд ; Харків. нац.. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків : Право, 2020. – 590 с.
6. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – Харків: Право, 2019. – 360 с.
7. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.